

השוחט פרק שני חולין

מ.

עין משפט נר מצוה

קלו א מיי פ"ב מהל' שמיטה הלכה כח סמג ע"ז סג טוש"ע י"ד ס"י ה סע"ף א: קלו ב ג מיי שם הל' ד סמג שם טוש"ע י"ד ס"י ד סע"ף [ה] ו: קלת ד ה מיי פ"ד מהל' שגגות הל' א ופ"ח מהל' ע"ז הל' א ע"י בהשגות ובכ"מ טוש"ע י"ד ס"י קמה סע"ף ק:

שיטה מקובצת

א לא משום נעדר שששן עבודת כוכבים ולא משום מוקצה שהקצן לתקורבת עבודת כוכבים: ב (וליתסרא) [מתסור] והאי סימן אחד: ג דלא מיקרי אלוה משום דליתסרא אבד תבדוק אי נמי הר מיקרי אלוה וה"פ אלהים שעל: ד א"ע: ו דלא מיקרי אלוה משום דגלי רחמנא: ז שם תלושים והם המלאכים: ח וי"ל דהתם מיירי כשעובדין אף את הצפור: ט ורבנן נמי אי לא קרא דלא תחמוד הוה שרו מהאי טעמא: י אבדיהו והו כעבד עצמו: יא והיינו טעמא דכיון דאשמועינן:

רבינו גרשום

אין שחט לא לתוך ימים. כלומר משום ע"ז דאמרינן (ל) לאיסורא דימא קא שחט אבל שחט הוא לתוך אגון של מים בדבעינן לפרושי: הרי אלו זבחי מתים. כלומר ואסור אפי' בהנאה: ה' דאמר לגדא. כלומר לשך של הר ודאי הרי אלו זבחי מתים: אשחוי חוץ לא ליחייב מחתך בעפר. כלומר הכי סברין חטאת בהמה דאינה ניתרת אלא אי בשנים אי ברוב שנים ואי אמרת כיון דשחט בה סימן אחד אסרה אשחוי חוץ כו' כלומר דלא חשוב חטאת ולא היא חייב אשחוי חוץ דבסימן אחד אין מתקבל בפנים:

א) נראה דל"ל לאיסורא וי"ל שר של ים ובעין ג' ע"ז (דף מ"א ע"ב) שפיקא איסריה לגנון ופיקשי' שר עלו כמו אריסיה דענימא.

שנים אוהוין. זה זכאשו זה בקמו: **לשום דבר כשר.** שחיטה קסת: **גמ' זבחי מתים.** ליאסר בהנאה כדון תקרובת עבודת כוכבים שאסורה כמת ומת אסור בהנאה דנפקא לן במסכת ע"ז (דף כט): מותמת שם מרים וגמר שם שם מעגלה ערופה: **מיכאל ושיגשול קטן.** כלומר לשום גדול שבכל הנריות או לשום קטן שבכולן: **שיגשול.** תולעת: **דאמר לשום הר.** הר אינו נעשה עבודת כוכבים דכתיב (א) אלהים על ההרים ולא ההרים אלהים במס' ע"ז (דף מה): הלכך לשמן לא מיקריא זבחי מתים ומיהו פסולה מלאכול משום דמייא לשחיטת עבודת כוכבים מתפלפא בה וכדתנן לקמן (דף מא): השוחט לשום נידר ונידש שחיטתו פסולה משום דדמי לשוחט קדשים בחוץ: **לגדא דהר.** למלאך הממונה על ההרים: **דומיא דמיכאל.** דלא מחובר הוא. ובעלי חיים אף על גב דלא מיתסרי משום עבודת כוכבים כדקיימא לן בתמורה (דף קטו). מתאסר רחמנא נעבד לגזוהי מכלל להדיוט שרי מיהו אלהות מקרו כדכתיב (שמות ח) הן נוצח את תועבת מצרים וכתוב דכתיב (דברים ד) וראית את השמש ואת הירח ואת הכוכבים וכל זבא השמיים: **היכה צבמה הצירו.** לא מביעיא שלו דמיתסרא משום תקרובת עבודת כוכבים בשחיטת סימן אחד. דלע"ג דבעלי חיים אין נאסרים להדיוט לא משום נעבד אשעשאו עבודת כוכבים ולא משום מוקצה שהקטו לתקריבת עבודת כוכבים כדקיימא לן בתמורה (דף כט). מדאכטריך קרא למיתסרינהו לגזוהי דכתיב (צ"ק מ): מן הצבא ויפקרן [להוילא את הנעבד ומן האלן [שם] להוילא את המוקצה מכלל להדיוט שרי מיהו כי עבד מעשה גזופיהו מיתסרי כדאמרינן בפרק רבי ישמעאל (ע"ז דף קד): **אע"פ** שאמרו המשתחוה לקרקע עולם לא אסרה חפר בה צרות ושיחין ומערות והשתחוה להן אסרן והכא נמי אע"ג דלכתיב בעלי חיים ניהו אמתסרי. והאי סימן אחד לאו דוקא דה"ה לחי סימן. ובהמת חבירו נמי אע"ג דפשיטא לן דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו [וכמותו פ:] אשמועינן רב הונא דאסר לה בזמעה כל דהו: **רבוזה.** לא מביעיא עומדת דכשהגביהה והרביצה קנאה בהגבהה ונעשית שלו אלא אע"ג דרבוזה ולא קנאה אסר לה בזמעה: **המשחוח לבהמס חבירו לא אסרה.** אפילו למזבח משום נעבד: **עשה בה מעשה אסרה.** אף להדיוט. וטעמא יליף במסכת ע"ז (דף כג): מכל הכלים אשר הוציח המלך אחו במלכותו זמעהו הכנו [ד"ה כט] ואמר מר מאי הכנו שגזוהי דאסרי בהנאה ואף על גב דלאו ידידה הוה שהיו כלי שרת: **השוחט חטאת.** לקמיה [ע"ג] מפרש מאי שחט חטאת דנקט: **שלא חטאות.** בשוגג משום שבת ומשום שוחט קדשים בחוץ ומשום עבודת כוכבים ששלשתן כזכרת. ומשום מקלקל לא מיפטור שבת שהרי מתקנה הוא אלל בני נח שאבר מן החי אסור לה [סנהדרין טו] וחתא כי שחטי להס' בעלים דבר שאינו שלו הו' דל גזוהי הו':

מחמך להדיוט אסור והיינו טעמא ין כיון דאשמועינן דאסורים לגזוהי נעבד אפילו לא יחשב נעבד אלא לגזוהי אע"ג דהר נמי חשוד נעבד לענין גזוהי דממוכה בפרק כל הללמים (ע"ז דף מו): דהמשתחוה להר אבנו אסורין למזבח מי"מ כפיו מותר דילפינן מכלים דכפרישית ואין להאריך כאן יותר: **רבוצה** לפני עבודת כוכבים. פירש בקונטרס לא מביעיא עומדת דכשהגביהה והרביצה קנאה בהגבהה ונעשית שלו ואין הגביהה נמי לא קנה לה לענין שחטש שלו אם אין אדם אוסר דבר שאין שלו דהא גזל ולא נתיאשו הבעלים שניהן אינן יכולין להקדיש זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו זכאשו כו' ולקמן (דף מה). נמי דאמר רב נחמן אין אדם אוסר דבר שאינו שלו פריך ליה מהמנסך ומאי פריך מהמנסך והא מנסך מבי אגביהה קנייה כדאמר בהניזוקין (גיטין דף קד ב): אלא ודאי שחטש שלו ואינו קניו לו אלא להחמיצו בזונסין אלא נראה דנקט רבוזה לרבותא דאף על גב דלא הרביצה ולא עשה בה מעשה גדול כל כך אסרה: **לפני עבודת כוכבים.** אין לפרש דוקא לפני עבודת כוכבים וכרזי יהודה בן צבא דאמר לקמן (דף מה). אין מנסכין יין אלא לפני עבודת כוכבים והוא הדין שאר עבודות דנראה דדוקא לענין ניסוך קאמר דככל דוכתא דאירי בשוחט לא נקט לפני עבודת כוכבים ועוד דלמאי פריך בסמוך אשחוי חוץ לא ליחייב דמתחך בעפר הוא התם בשלל שחט לפני עבודת כוכבים ולא מתסרא ומי"מ חייב העובד מידי דהוה אעובד להר אלא ודאי אע"פ שלא בפני עבודת כוכבים נמי מתסרא והא דנקט הכא לפני עבודת כוכבים אורחא דמלתא נקט מי"מ כיון דלפני עבודת כוכבים הוא מתחמא לשם עבודת כוכבים מתכוין אע"פ שלא פירש וכגון שהוא ישראל מומר והשתא מצי למימר דנקט רבוזה דלא מביעיא הרביצה לפני עבודת כוכבים דודאי לשם עבודת כוכבים נתכוון אלא אפי' רבוזה כבר נמי דישאל מומר הוא ושוחט לפני עבודת כוכבים מתכוין לעבודת כוכבים: **כי הא דאמר רבא.** לא מיימי סיימעה מעולא אלא מהא דמיתסרא בהמת חבירו ע"י מעשה אבל דמיתסרא בזמעה וזו"א אין יכול לדקדק דלמא עולא מעשה רבה קאמר כדאמר בסמוך והא דקאמר בסמוך ועולא מעשה כל דהו קאמר היינו משום דלרז בהונא לא מצי לפרושי מעשה רבה וא"כ על כרחך מעשה כל דהו קאמר דאי סימן אחד בעי א"כ הוה ליה לפרושי: **חייב שלש חטאות.** לא נחת למניינא דא"כ ליתני ארבעה וכגון שהוא יוה"כ אלא בעני אשמועינן חידוש דלענין שבת חייב אע"פ שלא תיקן אלא להוילא מידי אבר מן החי כדאמר בפסקים בפרק אלו דברים (דף עג). ובחון לעבודת כוכבים הו' חידוש דממוכה בשמעמא ו"מ' ואמאי חייב משום שחוי חוץ והא אינו מתקבל בפנים דחטאת העוף ליתא אלא ביחיד ואין קרבן יחיד קרב בשבת וי"ל דכיון דאם זרק הורגה כדאשכחן בפ"ג דביצה (דף כ): גבי כבשי ערבת שחטן שלא לשמן או שלא לזמנא יש לו להתחייב משום שחוי חוץ דכפ' השוחט והמעלה (ומה"ס דף קט). מרבינן מקראי לחייב בחוץ על כל הפסולין שאם עלו לא ירדו ואף על גב דאזוהי ואת בני בחון פטור משום מחוסר זמן' שבת לא חשיב מחוסר זמן דאין זה אלא משום דאין עשה דקרבן יחיד דוחה לא מעשה שבת:

א) נראה דל"ל לאיסורא וי"ל שר של ים ובעין ג' ע"ז (דף מ"א ע"ב) שפיקא איסריה לגנון ופיקשי' שר עלו כמו אריסיה דענימא.

א) נראה דל"ל לאיסורא וי"ל שר של ים ובעין ג' ע"ז (דף מ"א ע"ב) שפיקא איסריה לגנון ופיקשי' שר עלו כמו אריסיה דענימא.

א) נראה דל"ל לאיסורא וי"ל שר של ים ובעין ג' ע"ז (דף מ"א ע"ב) שפיקא איסריה לגנון ופיקשי' שר עלו כמו אריסיה דענימא.

א) נראה דל"ל לאיסורא וי"ל שר של ים ובעין ג' ע"ז (דף מ"א ע"ב) שפיקא איסריה לגנון ופיקשי' שר עלו כמו אריסיה דענימא.

א) נראה דל"ל לאיסורא וי"ל שר של ים ובעין ג' ע"ז (דף מ"א ע"ב) שפיקא איסריה לגנון ופיקשי' שר עלו כמו אריסיה דענימא.

א) נראה דל"ל לאיסורא וי"ל שר של ים ובעין ג' ע"ז (דף מ"א ע"ב) שפיקא איסריה לגנון ופיקשי' שר עלו כמו אריסיה דענימא.

א) נראה דל"ל לאיסורא וי"ל שר של ים ובעין ג' ע"ז (דף מ"א ע"ב) שפיקא איסריה לגנון ופיקשי' שר עלו כמו אריסיה דענימא.

א) נראה דל"ל לאיסורא וי"ל שר של ים ובעין ג' ע"ז (דף מ"א ע"ב) שפיקא איסריה לגנון ופיקשי' שר עלו כמו אריסיה דענימא.

א) נראה דל"ל לאיסורא וי"ל שר של ים ובעין ג' ע"ז (דף מ"א ע"ב) שפיקא איסריה לגנון ופיקשי' שר עלו כמו אריסיה דענימא.

א) [לקמן מ"א]. ב) ע"ז מנ: [מסופתא פ"ב ה"ו]. ג) ע"ז ד"ד. ד) כ"ס וז' שם. ה) פסקים ע"ג. ו) [דברים יב]. ז) [לה יע"ז]. ח) וי"ל דמדרש רבה קהלא בפסוק וזכר השמש איתא שמונה מלאכים מנהיגים את החמה [ראה בילקוט שמעוני קהלת א רמז מתקן]. ט) ע"ן ר"מ, י) ע"י סוגת הגמ' ד"ס כי דברי הוסי' כהן ל"ע וע"ן חוסי' שם ד"ה ע"ל. כ) ע"י מהש"ק בפרק תפלת שמואל בזה הדיבור. ל) [כדאיתא לקמן מ"א].

הגהות הב"ח

א) גמ' לשום גזעית לשום ימים לשום הודות: ב) וכו' ר' יוסי הגלילי אומר אלהיהם על ההרים ולא ההרים: ה) ה"פ

מוסף רש"י

אחד לשם אחד מכל אלו. אפילו צבמה דלאו ידידה אלא דליך ששחט לשום דבר כשר [לקמן מ"א]. לשום הרים. לפר הממונה על ההרים (ע"ז מ"ב). כיון ששחט בה סימן אחד. לעבודת כוכבים (שם נ"ד).